

MFW, Country Focus

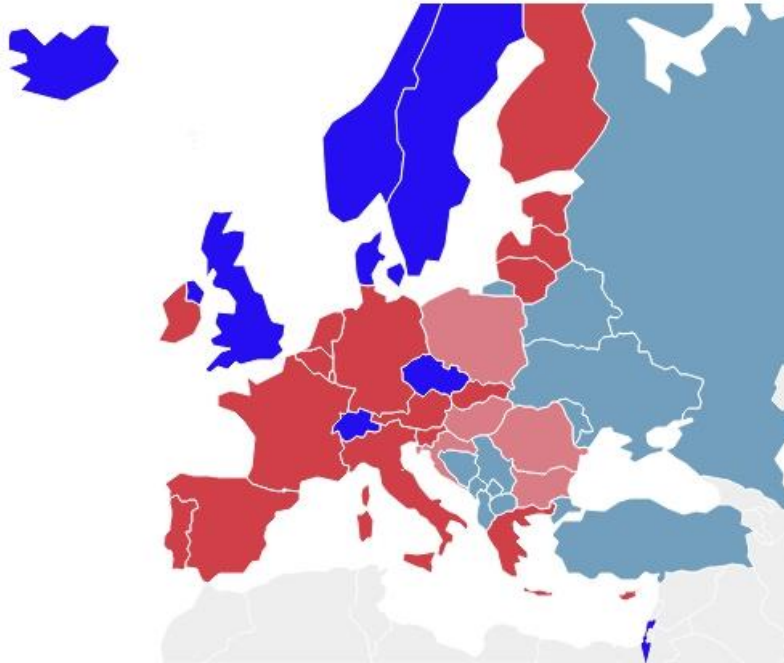
Zatłoczona autostrada w Holandii. W całej Europie przyspieszyło tempo wzrostu gospodarczego, wskutek czego ten kontynent staje się jednym z motorów światowego handlu (zdjęcie: Halfpoint/iStock, Getty Images).

MFW, Country Focus

Europa motorem światowego handlu, ale powinna się nastawić na okres trudności

Z opublikowanego w dniu 13 listopada najnowszego z raportów MFW zatytułowanych *Regional Economic Outlook* wynika, że wszystkie państwa europejskie odnotowują wzrost gospodarczy, a kontynent stał się motorem światowego handlu. Kraje europejskie powinny jednak zapewnić w swoich budżetach pewne możliwości manewrowania, aby nie wystąpiły problemy w gorszych czasach.

Grupy państw europejskich

Źródło: raport Regional Economic Outlook, jesień 2017 r.

Ożywienie gospodarcze w Europie nabrało tempa. Przewiduje się, że wzrost łącznego PKB w ujęciu realnym w 2017 roku wyniesie 2,4%. To więcej, niż zakładano w kwietniu 2017 roku, a ponadto oznacza wzrost w stosunku do 2016 roku, kiedy odnotowano wzrost rzędu 1,7%. W krajach strefy euro niemal od dwóch dziesięcioleci nie zaobserwowano tak wyrównanego tempa ekspansji gospodarczej. W państwach członkowskich otrzymujących środki unijne, które mają się przyczynić do tego, że ich gospodarki zbliżą się do poziomu zamożniejszych

krajów UE, drobne zwiększenie przekazywanych kwot wywołało przyspieszenie wzrostu. W Wielkiej Brytanii natomiast tempo rozwoju gospodarki zwolniło, gospodarstwa domowe bowiem odczuły konsekwencje deprecjacji funta. Co się tyczy Rosji, oprócz poprawy nastrojów konsumentów, wyższe ceny ropy na światowych rynkach oraz niższe koszty finansowania nadal będą się przyczyniać do wzrostu gospodarczego. W Turcji rozwój nabrał tempa w następstwie bodźca budżetowego zastosowanego w 2017 roku.

Wzrost gospodarczy wszędzie nabiera tempa

Obserwuje się ogólne ożywienie w całej gospodarce europejskiej. Obecne prognozy dotyczące większości kontynentu są lepsze od wielkości zakładanych w kwietniu 2017 roku.

	Październik 2017 r. (wielkość z raportu WEO)				Różnica w stosunku do wielkości z kwietnia 2017 r. (z WEO)		
	2016	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Europa	1.7	2.4	2.1	1.9	0.5	0.2	0.0
Rozwinięte gospodarki europejskie	1.9	2.1	1.9	1.7	0.3	0.2	0.0
Strefa euro	1.8	2.1	1.9	1.7	0.5	0.3	0.1
Francja	1.2	1.6	1.8	1.9	0.2	0.1	0.1
Niemcy	1.9	2.0	1.8	1.5	0.4	0.3	0.0
Włochy	0.9	1.5	1.1	0.9	0.7	0.3	0.1
Hiszpania	3.2	3.1	2.5	2.0	0.5	0.4	0.0
Państwa skandynawskie	2.2	2.3	2.0	2.0	0.3	-0.1	-0.1
Inne rozwinięte gospodarki europejskie	2.0	1.8	1.7	1.7	-0.3	0.1	0.0
Wielka Brytania	1.8	1.7	1.5	1.6	-0.4	0.0	0.0
Europejskie kraje rynków wschodzących	1.5	3.1	2.6	2.5	0.9	0.2	0.0
Europa Środkowa	2.5	3.7	3.4	3.0	0.4	0.2	0.1
Polska	2.6	3.8	3.3	3.0	0.4	0.1	0.0
Południowo-wschodnie państwa europejskie należące do UE	4.3	4.7	3.9	3.4	1.0	0.8	0.4
Południowo-wschodnie państwa europejskie nienależące do UE	2.7	3.0	3.3	3.4	-0.2	-0.3	-0.3
Wspólnota Niepodległych Państw	-0.1	1.8	1.7	1.7	0.4	0.1	0.0
Rosja	0.2	1.8	1.6	1.5	0.4	0.2	0.0
Turcja	3.2	5.1	3.5	3.5	2.7	0.2	0.1
Kraje Unii Europejskiej łącznie	2.0	2.3	2.1	1.8	0.4	0.3	0.1

Źródło: publikowany przez MFW raport World Economic Outlook

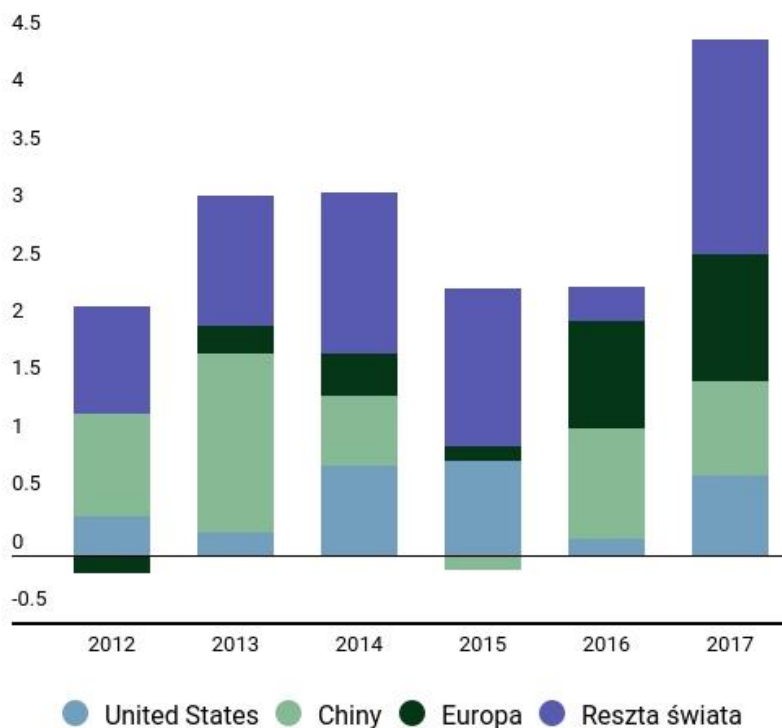

Odnotowywana w Europie ekspansja gospodarcza to przede wszystkim skutek popytu krajowego, w tym zwiększenia wydatków na inwestycje. Handel światowy powoduje, że konsekwencje są widoczne w pozostałych częściach świata. W latach 2016–2017 import towarów handlowych na świecie wzrósł dzięki Europie w tym samym stopniu, w którym wzrósł dzięki Chinom i Stanom Zjednoczonym łącznie.

Szybki wzrost europejskiego importu

Do 2017 roku import towarów do krajów Europy wzrósł prawie w tym samym stopniu (na wykresie zaznaczono kolorem ciemnozielonym) co wzrost importu do Chin i USA łącznie.

(tempo wzrostu w %, wkład regionów i krajów w punktach procentowych)

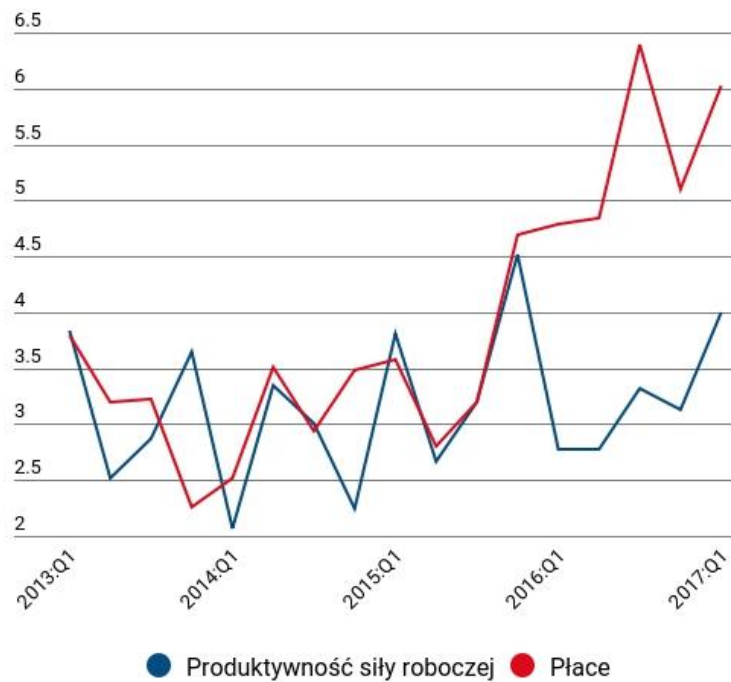
Źródło: publikowany przez MFW raport World Economic Outlook oraz obliczenia pracowników MFW

INTERNATIONAL
MONETARY FUND

Ogólny rozwój gospodarki spowodował, że w całej Europie zmalała stopa bezrobocia. W wielu zamożnych krajach odnotowuje się wolne tempo wzrostu płac, szybko natomiast płace wzrastają od kilku lat w państwach Europy Środkowej i Południowo-Wschodniej, szczególnie w sektorze usługowym. Należy jednak dodać, że w ostatnich dwóch latach wzrost produktywności nie dorównywał w tych krajach wzrostowi płac. Ta tendencja może z czasem doprowadzić do tego, że wschodzące gospodarki europejskie utracą część konkurencyjności.

Płace w górę, produktywność bez zmian W europejskich gospodarkach wschodzących produktywność wzrasta wolniej niż płace (zmiana w % rok do roku)

Źródło: Eurostat, obliczenia pracowników MFW.

Uwagi: Na wykresie przedstawiono tempo wzrostu płac i produktywności w ujęciu nominalnym. Tempo wzrostu produktywności siły roboczej = Tempo wzrostu produktywności siły roboczej w ujęciu realnym + wzrost deflatora PKB

INTERNATIONAL
MONETARY FUND

Trzeba zapewnić ochronę

Perspektywy rozwoju europejskiej gospodarki w najbliższym czasie są korzystne, ale w dłuższym okresie należy liczyć się z pewnymi problemami, które nie znikły. Wiele państw europejskich nadal ma tylko słabiutkie mechanizmy chroniące przed niekorzystną zmianą sytuacji, tempo wzrostu produktywności pozostaje nieznaczne, a po kryzysie finansowym z roku 2008 zostały złe długi. Społeczeństwa się starzeją, coraz częściej wdraża się inicjatywy protekcyjnistyczne, dochodzi do napięć geopolitycznych i odnotowuje się spadek tempa wzrostu eksportu wskutek spowolnienia chińskiej gospodarki – to czynniki potęgujące ryzyka, które mogą negatywnie wpłynąć na tempo rozwoju gospodarki w długim okresie.

Z tego powodu rządy wszystkich krajów europejskich powinny wykorzystać obecną poprawę sytuacji gospodarczej, aby pomóc w dostosowaniu się tych gospodarek.

- Rozwinięte gospodarki europejskie o wysokim zadłużeniu publicznym, czyli **Belgia, Francja, Hiszpania, Portugalia, Wielka Brytania i Włochy**, powinny te długi zredukować, ale nie stwarzać jednocześnie zagrożenia dla ożywienia gospodarczego.
- **Holandia, Niemcy i Szwecja** – kraje o budżetach zapewniających spore możliwości manewru – powinny wywołać przyspieszenie potencjalnego wzrostu poprzez zwiększenie inwestycji publicznych w infrastrukturę, działania zmierzające do lepszej integracji imigrantów i budownictwo mieszkaniowe.
- W wielu krajach rynków wschodzących, między innymi w **Polsce, Rumunii i na Węgrzech**, w kilku krajach zachodniobałkańskich oraz we **Wspólnocie Niepodległych Państw** deficyty budżetowe nadal pozostają stosunkowo duże. Państwa te powinny zadbać o to, aby środki budżetowe były wydawane lepiej, i zmodyfikować strukturę wpływów podatkowych, aby nie stworzyć zagrożenia dla konkurencyjności tych regionów.

Unia walutowa zrzeszająca część krajów Unii Europejskiej, czyli licząca 19 państw członkowskich [strefa euro](#), musi się wzmocnić, aby uniknąć efektu domina w przypadku problemów jednego z tych krajów. W tym celu Unia Europejska musi doprowadzić do końca proces tworzenia [unii bankowej i unii rynków kapitałowych](#), m.in. poprzez wprowadzenie systemu ubezpieczeń wkładów banków, zapewniającego bezpieczeństwo oszczędności w razie kryzysu bankowego, oraz opracowanie zbioru wspólnych narzędzi budżetowych, które mogłyby zwiększyć odporność strefy euro. Jednocześnie kraje eurostrefy muszą rozwiązać problemy sektora bankowego pozostałe po kryzysie finansowym i ściśle przestrzegać wspólnych zasad polityki budżetowej, określających największy dopuszczalny deficyt

budżetowy. (Zob. rozdział 3 raportu Regional Economic Outlook, w którym opisano, jak skutki kryzysu finansowego nadal szkodzą sektorowi bankowemu w krajach zachodniobałkańskich).

Reformy instytucji w celu ułatwienia działalności biznesowej

W europejskich gospodarkach wschodzących po kryzysie zwolniło się tempo procesu konwergencji, czyli zbliżania się do bogatszych państw tego kontynentu. Zmiany można przyspieszyć poprzez nową generację reform, które zapewniłyby wzmocnienie instytucji, a ramy prawne stanowią instytucję o zasadniczym znaczeniu oraz konieczny element środowiska, w którym prowadzi się działalność biznesową. (Zob. rozdział 2 raportu Regional Economic Outlook, w którym przedstawiono, jak państwa mogą usprawnić systemy sądownictwa).

Przydatne odsyłacze

Regional Economic Outlook for Europe, 2017

<http://www.imf.org/en/Publications/REO/EU/Issues/2017/11/06/Eurreo1117>

World Economic Outlook 2017

<https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2017/09/19/world-economic-outlook-october-2017>

Central, Eastern, and Southeastern Europe: Harnessing the Power of Good Governance (blog by Poul Thomsen) <https://blogs.imf.org/2017/07/27/central-eastern-and-southeastern-europe-harnessing-the-power-of-good-governance/>

Central and Eastern Europe: A Broader Recovery, But Slower Catch-Up with Advanced Europe <http://www.imf.org/en/news/articles/2017/05/10/na051117-central-and-eastern-europe-a-broader-recovery-but-slower-catch-up-with-advanced-europe>

Euro Area: There Is Recovery, But Reforms Are Needed

<http://www.imf.org/en/news/articles/2017/07/24/na072517-euro-area-there-is-recovery-but-reforms-are-needed>